

גילוי דעת

כתב עת רב-תחומי
לחינוך, חברה ותרבות

גיליון מספר 12 | סתיו תשע"ח | 2017

הוצאת
הקיבוץ המאוחד

המכון לחינוך מתקדם
מכללת סמינר הקיבוצים

עורך ראשי: פרופ' נמרוד אלוני
עורך בפועל: ד"ר מעין מזור
עורכת מדעית: ד"ר עתליה שרגאי
עורכת לשון: עפרה פרי
רכזת המערכת: תמר שקד
מזכירת המערכת: אפרת וולף אברהמי

ועדה מייעצת: ד"ר אסתי אדיב-שושן, פרופ' סמדר דוניצה-שמידט, ד"ר יהודית וינברגר,
פרופ' שי פרוגל

חברי מועצת המערכת (על פי סדר הא"ב): פרופ' דן אבנון, ד"ר איימן אגבאריה, פרופ' חיים אדלר, פרופ' יאיר אורון, פרופ' ניב אחיטוב, פרופ' יאירה אמית, פרופ' אבנר בן עמוס, פרופ' מרים בן פריץ, ד"ר אוה ברגר, פרופ' מירי ברוך, פרופ' דפנה גולן, פרופ' יוסי דהאן, פרופ' עמוס דרייפוס, פרופ' חגית הלפרין, ד"ר רבקה ודמני, פרופ' רות זוזובסקי, פרופ' צבי טאובר, פרופ' יוסי יונה, פרופ' ציפי ליבמן, פרופ' אייל נווה, פרופ' פניה עוז-זלצברגר, פרופ' פייסל עזאיזה, פרופ' משה צוקרמן, פרופ' יצחק קשתי, פרופ' אריאל רובינשטיין, פרופ' עוזי שביט

הגהה: אורנה ברקאי
תקצירים באנגלית: ברוך גפן
עיצוב העטיפה: יהודית בר-נתן
עימוד: אירית נחום
הדפסה: דפוס חבצלת, תשע"ח
הפצה: הוצאת הקיבוץ המאוחד

רכישת גיליון או מנוי

אפשר לרכוש גיליון אחד של גילוי דעת ב-70 ש"ח,
או שני גיליונות/מנוי במחיר מוזל של 100 ש"ח, בכתובת:
www.smkb.ac.il/gilui-daat/payment

משלוח מאמרים

כותבים וכותבות מוזמנים לשלוח מאמרים ומסות על פי ההנחיות להגשה המפורטות בכתובת:
www.smkb.ac.il/gilui-daat/submission-guidelines

לפרטים נוספים אנא צרו עמנו קשר בדוא"ל: Gilui.Daat@smkb.ac.il;
או בטלפון: 03-6905439

תוכן העניינים

5	המשתתפים בגיליון
7	דבר העורכים
	מאמרים
	רכאח חלבי
15	מערכת החינוך כמנגנון לשליטה ועיצוב זהות דרוזית-ישראלית
	רוני לידור, עינת קודש ומטר אוהיון
	”גם אני רוצה להיות מייקל ג’ורדן”: הגיל המתאים להתחיל לעסוק
39	בספורט
	רנה ברנר, ניסים אבישר
	מורים וגננות יוצאי אתיופיה במערכת החינוך: סיפורו של תת-ייצוג
63	מתמשך
	שי פרוגל
93	”המדע החלש”: הרוח והמדעים
	מסה
	איתן כהן
	הלומד למה הוא דומה? פירוש חדש למשניות כה-כז בפרק ד במסכת
121	אבות
	ביקורות ספרים
	אורן אָרְנָז
	הצצה לחיי אדם ער
139	על הספר: ערות בחיי היומיום, מאת סטיבן פולדר

רחל קואסטל

לאקאן ופילוסופיה: ברית לא קדושה

145 על הספר: לאקאן עם הפילוסופים, מאת רות רונן

יהושפט גבעון

153 מכתב גלוי לעורך גילוי דעת: הנידונים לחופש ותפיסת האמת של סארטר

iii

תקצירים באנגלית

המשתתפים בגיליון

ד"ר ניסים אבישר הוא פסיכולוג קליני-חברתי וחוקר איכותני. מרצה במכללת סמינר הקיבוצים ובבית הספר לפסיכולוגיה במרכז הבינתחומי הרצליה. מכשיר אנשי חינוך וטיפול גם בתחומי הפסיכולוגיה הרב-תרבותית, מצבי טראומה ומשבר וטיפול בדגש על סוגיות חברתיות-תרבותיות. מחקריו עוסקים ביחסי הגומלין בין תהליכי התפתחות טיפוליים וחינוכיים ובין הפוליטיקה במובנה הרחב בהקשרים עדתיים, מעמדיים, מגדריים ועוד.

nissimav@gmail.com

מטר אוחיון היא מורה לחינוך גופני. סטודנטית לתואר שני במכללה האקדמית בוינגייט. נושא עבודת התזה שלה הוא שימוש בעזרי הוראה ולמידה בתהליכי רכישה של מיומנויות מוטוריות סגורות בעלות קצב פנימי.

matarochayon@gmail.com

ד"ר אורן ארגז הוא מרצה בכיר במכללה האקדמית בית ברל ועמית הוראה באוניברסיטה העברית בירושלים. תחום המחקר שלו הוא יחסי הגומלין בין חינוך לבין מיינדפולנס, יוגה ופדגוגיה מתבוננת. מאמריו מתמקדים בהבנת השילוב של פרקטיקות אלו בחינוך מנקודת מבט של המסורות שמהן הן צומחות ומנקודת המבט של המדע המערבי החוקר אותן.

oren.ergas@mail.huji.ac.il

ד"ר רנה ברנר היא מרצה במכללת סמינר הקיבוצים ומדריכה סטודנטים ומורים בחינוך לשוני בבית הספר היסודי. היא מתמחה בהוראת שפה לתלמידים עולים ובני דור שני להגירה בהקשרים רב-תרבותיים. בשנים האחרונות ריכזה את תוכנית המעטפת לסטודנטים יוצאי אתיופיה הלומדים חינוך והוראה. כמו כן היא מפתחת תוכניות להוראת עברית במגזר הדרוזי.

rina.brenner@smkb.ac.il

ד"ר רבאח חלבי מלמד במכללת אורנים ובחוג לחינוך באוניברסיטה העברית בירושלים. חיבר את הספר אזרחים שווי חובות: הזהות הדרוזית והמדינה היהודית (הקיבוץ המאוחד,

2006) וערך את הספר דיאלוג בין זהויות: מפגשי ערבים ויהודים בנוה שלום (הקיבוץ המאוחד, 2000). תחומי המחקר שלו הם זהותם של בני העדה הדרוזית בישראל, מפגשים בין יהודים לערבים, חינוך רב־תרבותי וחינוך ביקורתי.
rabah.halabi@gmail.com

איתן כהן לומד לתואר שלישי במגמה לטכנולוגיות בחינוך באוניברסיטת חיפה. מחקרו מתמקד בקשר שבין למידה לבין הבניית זהות. הוא עוסק גם בעיצוב סביבות למידה ובהנחיית מורים בתוכנית בארי של מכון שלום הרטמן.
etancohen@gmail.com

פרופ' רוני לידור הוא פרופסור מן המניין במכללה האקדמית בוינגייט ונשיא המכללה מאז שנת 2010. מחקריו דנים בהתנהגות מוטורית, בפסיכולוגיה של הספורט ובטיפול ראשוני של ספורטאים. פרסם ספרים ומאמרים רבים בתחומי מחקר אלה. ספריו האחרונים: *Conditions of children's talent development in sport: Case studies in sport development* (בשיתוף עם רוברט שינקא); *ו־"Contemporary stories promoting health, peace, and social justice* (בשיתוף עם ז'אן קוטה). שני הספרים יצאו בהוצאת Fitness Information Technology של אוניברסיטת וסט־וירג'יניה.
lidor@wincol.ac.il

פרופ' שי פרוגל הוא ראש התוכנית לתואר שני במדעי הרוח במכללת סמינר הקיבוצים, מרצה לפילוסופיה באוניברסיטת תל אביב ועמית בין־תחומי במכון תל אביב לפסיכואנליזה בת זמננו. ספריו בעברית: *רטוריקה* (דביר, 2006), *אתיקה: שפינוזה וניטשה* (כרמל, 2009), *פטפטים פילוסופיים* (כרמל, 2016).
shai.frogel@smkb.ac.il

ד"ר עינת קודש היא פיזיולוגית של המאמץ ופיזיותרפיסטית. חברת הסגל הבכיר בחוג לפיזיותרפיה באוניברסיטת חיפה וראש המסלול לפעילות גופנית, מאמץ ובריאות בלימודי תואר שני. תחום המחקר שלה הוא השפעת מאמץ גופני ואימון על היבטים פיזיולוגיים ותפקודיים.
ekodesh@gmail.com

ד"ר רחל קואסטל היא מרצה בחוג לספרות אנגלית במכללת סמינר הקיבוצים. מחקריה עוסקים בקולנוע, בתקשורת ומדיה, וכן בפילוסופיה ובספרות אנגלית. עבודת הדוקטור שלה באוניברסיטת בן־גוריון בנגב התמקדה בהיבטים פסיכו־פתולוגיים בשירתה של אמילי דיקינסון.
rquastel@post.bgu.ac.il